

42029

Razmere so pokazale, da »Pevce« v takem obsegu, ki ga je imel lani, ne more vršiti svoje naloge med pevci tako, kot si jo je bil naložil ob ustanovitvi in mu jo nalaga še vedno naša pevska organizacija. Zato je odbor, v prepričanju, da bo našo stvar poživil in povzdignil ter ustregel vsem pozivom, opominom in prošnjam naročnikov, sklenil vrniti »Pevce« prvotni obseg v samostojni izdaji. K temu ga silijo samo želje naših pevcev po obilnejši hrani, želje po napredku. Gmotna stran še ni izravnana, ostala je, kakršna je bila. Toda odbor se ne boji, upa in se zanaša na zvestobo naročnikov in na njih podporo. Sam je pripravljen storiti vse, da bo »Pevce« našim pevcem to, kar bi jim moral biti.

Z današnjo številko začena svoj X. letnik. Kratka doba — veliko dela! Obsežen del ledine je preoran, kleno seme je bujno pognalo, že sili v kvas. Kdor je videl našo pevsko organizacijo pred vojno in poznal delo naših zborov po deželi v predvojni dobi, mora priznati, da se je dvignila v te kratki dobi v naših pevcih pevska zavest tako visoko, da so že številni zbori po deželi dohiteli naše boljše zборе po mestih. Takrat pred vojno je bila naša pesem večinoma podrejena. Služila je buditvi narodne zavesti, zabavi in kratkočasju. Temu primeru so bile iz večine izbrane tudi naše pesmi onih desetletij. Danes je postala slovenska pesem samostojna, naši pevci in vrle pevke pojo radi petja, petje jim je postalo srčna potreba prava umetnost. Zato so danes napredovale v tem smislu tudi naše pesmi. Priprosto homofono petje se je umaknilo pestri polifonski umetnosti, naši zbori po deželi se z najlepšim uspehom lotevajo že najmodernejših pesmi, ki niso oportunistički proizvodi potrebe in razmer, temveč so izlivi umetniške duše in umetniškega srca. V tem je napredek neprecenljive vrednosti.

Pri tem lepem uspehu si po vsej pravici lasti svoj lep delež tudi »Pevce«, ki je skušal biti našim pevcem svetovalec pri sestavi sporedov, varen vodnik na poti pevske prosvete, tolmač lepe pevske umetnosti, darežljiv založnik primernih pesmi; poročal je z veseljem o njihovem delu, o sporedih, o uspehih, vzpodbujal jih k skupnemu delu in skupnemu napredku; ni prezrl pevskega življenja in dela krog nas pri bližnjih in daljnih sosedih in jih posebno vzbujal v ljubezni do naše ljudske pesmi. Vsako leto je ponudil več priprostih ljudskih pesmi v primerni okusni obliki. »Pevceve« glasbene priloge so bile ves čas najbogatejši vir pevskih koncertov.

Ko stopa v deseto leto, obljublja, da bo vršil to svojo, od začetka načrtano nalogo odslej še z večjo vnemo, ker ga je veliko zaupanje naših pevcev vanj okrepilo in osvežilo njegove moči.

S »Pevcem« obhaja letos tudi njegova mati Pevska zveza svoj 10 letni jubilej. Brez bučnih veselje, ki so bile včasih navadne, brez zunanjih slovesnosti hoče izživeti se letos v podrobnem, živahnem delu po vsej deželi. Tej skriti proslavi dela naj velja letošnje leto, temu lepemu napredku desetih let naj se pridruži za sklep vesel praznik svežega dela! »Pevce« ne bo odrekel. Tudi sam se hoče pridružiti temu prazniku svoje

matere in svetovati po svoje in pomagati po svoje, da bomo prekoračili prvi decenij s primerno živahnostjo in prinesli v novo desetletje novega ognja.

Prav lepo vabimo v krog sotrudnikov vse skladatelje, vse znanstvenike, vse strokovnjake različnih smeri, slednjič vse voditelje naših organizacij in se jim priporočamo za poročila in nasvete. Kar ne bo ugajalo, grajajte nam, da bomo popravili, kajti vedite vsi, da je »Pevcu« samo za dobro stvar in nje napredek.

David Doktorič:

Andrej Volarič

(1863—1895.)

Predvsem si oglejmo nekoliko Volaričev rojstni kraj Kobarid in kobariško življenje, da bomo precenili njegovo delovanje ne toliko s strogim umetniškim merilom, ampak bolj z vidika razmer, v katerih je živel, družbe, iz katere je zrastel in z ozirom na pomen za dobo, v kateri je deloval.

Med Krnom in Stolom te pelje pot po dolini peneče se Soče navzgor proti Bovcu. Tu lahko zaviješ ob Koritnici proti Logu pod Mangartom čez Predil ob Soči v Trento in čez Mojstrovko v Kranjsko goro. Turist jo bo najrajši ubral v triglavski raj. Proti zapadu gre cesta v Kot čez Staro Selo, Kred, Borjano in Breginj, proti jugu pa pred Kredom v Čedad.

Na jugovzhodu se Soška dolina razširi, na levi se odmakne Sleme, Mrzli in Vodil vrh, na desni proti Tolminu Kolovrat. V tem svojem planinskem raju počiva pri Sv. Lovrencu naš Simon Gregorčič (1844—1906).

Kobariški trg je bil vsled te svoje lege pred vojno zelo živahno trgovsko središče, slovel je pa tudi skozi desetletja radi narodne zavednosti in radi svežega družabnega življenja. Tu je bil za kaplana Simon Gregorčič od leta 1868. do leta 1873. in ustanovil čitalnico in pevski zbor. Tu je bil doma njegov prijatelj Krilan-Pagliaruzzi 1859—1885. Iz kobariške družbe so zrasli razni čvrsti in vrli kulturni delavci, med njimi notar Ignacij Gruntar in duhovnik Janez Kurinčič (roj. leta 1848.), ki je umrl v službi kurata v Medani v Brdih.

Med otroki, ki jih je mladi pesnik kaplan Gregorčič poučeval v verskih resnicah, je bil tudi mali Andrej, ali kakor se je sam podpisoval, H r a b r o s l a v V o l a r i č.¹ Rodil se je 14. novembra 1863 v hiši št. 73 — danes je to tretja najvišja hiša na desni, ko potuješ iz solnčne Gorice v naše Gore. Ob državni cesti je, tik pred vhomom v trg. V nji je vzdana Volaričeva spominska plošča, katero je posvetilo »Tolminsko učiteljsko društvo« svojemu tovarišu skladatelju. Danes je ta kamnita plošča poseljena.

Njegov oče Andrej je umrl po vojni v visoki starosti nad 70 let; bil je spreten čevljar, vnet godec in strasten lovec. Mati mu je bila Katarina, rojena Kenda iz Starega sela. Imeli so tudi nad deset let mlajšega sina Janka, ki je baje znal tako vleči harmoniko, da so vso gorsko mladino zasrbele pete, ko je začula njen glas. Ako je pritisnil zraven osiveli oče »Lojz« (domače ime) s svojim klarinetom, so se takoj zbrali mladi ljudje in poslušali spretna godca, ki sta večkrat koledovala po vsej naši solnčni Goriški in šla tudi po sosednji Kranjski iskat si zaslužka.

¹ Od tu dalje sem povzel življenjepisne podatke iz anonimnega članka v »Mladiki« leta 1922.

Stari »Lojz«, Volaričev oče, je bil član že od nekaj znanega godbenega društva na »pihala« v Kobaridu. Šest do osem je bilo teh godcev pod vodstvom cerkvenega organista Franca Rakovščka (Konavčevega) in bili so lepemu trgu Kobaridu prava mestna godba, daljni njegovi okolici so pa nadomestovali današnje povsod poznane Prvačkovce pri vseh fantovskih plesih. Stari Volarič je nataknil svoja očala večkrat na čelo kakor na nos in, dasi ni nikdar »pihal po notah« na svoj klarinet, vendar je bil strogi vodja Franc Rakovšček z njim popolnoma zadovoljen. Vsi drugi godci so se namreč učili vsako skladbo po notah. Stari Volarič se jih pa ni hotel naučiti, ker se je zanašal na svoj prvovrstni posluš in spomin. Ko so se drugi kljub svoji učenosti v poznavanju not dolgo vadili, preden so se vsi ujemali, je njemu šlo vselej kar gladko, ako so pri rednih večernih vajah zagodli kako novo. Pri teh vajah je bil navadno tudi mali sinček Dreje Lojzev, naš skladatelj Andrej Volarič. V domači šoli je bil zelo priden, nad vse je ljubil petje in glasbo. Tedanji mladi kobariški učitelj Carli je bil sam glasbenik in je zložil znano Podrekovo beneško pesem: »Jaz nisem Taljanka . . .«. Brž je zavohal nadarjenost malega Drejca in ga naučil prvih osnovnih pojmov pisane glasbe. Oče mu je s kopitom in klarinetom prislužil in kupil star polomljen klavir, ki ga je učitelj Carli uglasil, in pričela sta z učenjem. Napredoval je tako hitro, da je že v ljudskošolski dobi znal vse, kar potrebuje navaden pevec in pevovodja na deželi. Na prigovarjanje domačih razumnikov ga je oče poslal s petnajstim letom na učiteljske v Koper in naš Dreje se je posvetil učiteljskemu stanu. Sinko se je učil, a ubogi oče je pihal groše iz klarineta, krpal čevlje, prodajal zajce, stiskal in stiskal, da bi ne trpel pomanjkanja njegov ljubljenec. Šlo je: doma so toliko prihranili in prislužili, da so imeli vsi skoraj dovolj, in večkrat je smehljaje rekla blagopokojna njegova mati:

»Godca bom vzela,
bom zmeraj vesela,
če moke ne bo,
zagodel mi bo!«

V Kopru se je Andrej dobro učil. Takratni učitelj glasbe na koprskem učiteljskiu Czastka je kmalu spoznal Volaričev glasbeni talent in si je neumorno prizadeval, da bi pomnožil njegovo glasbeno znanje. Svirala sta gosli in glasovir, obdelovala glasbeno teorijo ter prebiralala, prepevala in proučevala razna glasbena dela. L. 1882. je napravil mladi Volarič skušnjo učiteljske zrelosti in nastopil službo. Najprej je učiteljeval dve leti doma v Kobaridu, kjer si je izbral družico v Prajzovi hiši pod Škratovo skalo, mlado Frančiško Kókola — svojo učenko.

Že kot učiteljskičnik je vodil doma svoj pevski zbor, priredil svojo prvo »besedo« v Žganovi dvorani l. 1881. o počitnicah, kar se je potem pod njegovim vodstvom v Kobaridu ponavljalo vsako leto do l. 1895. To je vrelo v mladih dušah! Igre, petje, govori, deklamacije so bili že pred pol stoletja vsakdanja počitniška zabava kobariški mladini. Besede in veselice so se vrstile in najbolj goreč med vsemi je bil Volarič. Včasih je zvečer zložil Krilan (»Pepi Pincev«) pesem, n. pr. »Novinci«, zjutraj jo je Lojzev Dreje (Volarič) uglasbil in opoldne so jo že peli v čitalnici mladi »rekluti«, katerim je bila namenjena. Poslušali so to mladino resni možje: dekan Jekše, kobariški poslanec Pagliaruzzi, gospodarji Špičk, Tonc, Jeron, učitelj Dominko in zadovoljni, srečni so bili veljaki planinskega raja.

Iz Kobarida se je Volarič preselil v Tolmin, kjer je učiteljeval znani glasbenik Danilo Fajgelj. Dva nadarjena skladatelja v malem kraju!

Žal, da sta bila le eno leto skupaj. Volarič se je že po enem letu preselil na *L i v e k*, kjer je v gorski samoti premleval vsa mogoča glasbena dela, prepeval in sviral od belega dneva do črne noči in večkrat tudi od mraka do zore. Sree mu je zahotelo v solnčno Gorico in zaprosil je za prav takrat razpisano službo v *K o z a n i*, kjer je učiteljeval sedem let. Še danes radi prepevajo naši Kozanci, ki so s svojim vrlim pevovodjem razširili narodno pesem tudi med veselimi Brici do najskrajnejše naše narodne meje. Med službovanjem v Kozani je priobčil razne svoje skladbe. Z njimi se je širila tudi njegova slava in pri vseh narodnih veselicah si čital na sporedu Volaričevo ime. On sam je hitel iz kraja v kraj, navduševal mladino za narodno pesem, poučeval in vodil pevske zборе ter širil z velikim navdušenjem narodno zavest. Ustanavljal je narodna društva, sodeloval pri narodnih veselicah in vzbujal med našim ljudstvom ljubezen do petja, blažil s tem srca našim Gorjanom, Bricem, goriškim okoličanom, Vipavcem. Zašel je nazadnje na Kras v narodno najbolj ogroženo občino *D e v i n*, kjer se je ustanovil v prepričanju, da bo neomajen branitelj narodne meje na obali Jadranskega morja. Tu je navdušeno prepeval Hajdrihovo »Buči morje Adrijansko«. A prekmalu ga je smrt prehitela v njegovem gorečem delovanju. Umrl je komaj 32 let star v Devinu dne 30. septembra 1895. Pokopali so ga na devinskem pokopališču ob sinji Adriji. Vojna vihra, ki je divjala preko naše skalovite obali, je razdejala tudi njegov grob, a spomin nanj bo živel tudi v teh krajih, dokler bo živela slovenska pesem.

Volarič je bil posebljena dobričina. Nikjer ni imel najmanjšega sovražnika, ker je bil mehka lirična duša, do skrajnosti nesebičen, skromen in z vsem zadovoljen, samo pri poučevanju petja strog in nepopustljiv. (Dalje.)

M. B.:

O slovenski izreki.

Nauk o izreki je za pevca prav tako važen kakor nauk o glasbeni teoriji in ni mogoče niti misliti na lepo in pravilno petje tam, kjer niso pevci navajeni enotne izreke¹. Ritmika ugladi melodiji korak, po njej se morejo vsi glasovi varno gibati v pravi sorazmerni brzini tako, da harmonija ne trpi. Če je ritem zrahljan, neenakomeren, je pesem podobna pravi mešanici prerivanja in suvanja med pevci. Enotnost je razrušena, pesem popolnoma skvarjena.

Prav tako zruši neenakomerna izreka enotno ubranost melodične erte, moti uho huje kakor večje napake v harmoniji ali melodiji in odvzame petju vso resnost in lepoto. Poudarim ponovno: enotna izreka vseh pevcev *e n e g a z b o r a* je temeljna podlaga lepemu petju. Pevska zveza je tej stvari pomagala takoj od začetka s tem, da je stavila na dnevni red svojih pevskih tečajev predavanje o izreki. Uspehi so se pokazali takoj izpočetka prav lepi. Vsi skupni nastopi so bili v tem oziru skoro neoporečni. Da pa ne bi stvar zatemnela, hočejo naslednje vrstice opozoriti na nekatere najvažnejše slučaje. Res, naša izreka ni še vseskozi urejena, krajevne različice vlečejo včasih sem, včasih tja. Polagoma bo pa vendar treba oprijeti se one, »srednje« izreke, ki so jo naši znanstveniki že in jo še bodo določili na podlagi ljudske splošne izreke. Živ vir prave izreke naj bodo poleg pevcev tudi naši odri, zato naj se ravnaajo po naslednjih navodilih tudi naši igralci in govorniki. (Dalje.)

¹ Navadno čitamo mesto izreke besedo izgovarjanje ali izgovor. Vsi pa vemo, da se pravi »izgovarjati (se)« opravičevati, zato je boljše »izreka«.

Občni zbor P. Z. Dne 3. nov. 1929 se je vršil redni občni zbor v Novem mestu. Po stari navadi je bila prireditev celodnevna. Ob pol 11 je pridigal v kapiteljski cerkvi vč. g. prošt Cerin in poudaril v globokem, divno zasnovanem govoru pomen petja in služil sv. mašo. Popeval je novomeški zbor »Gorjanci« pod vodstvom pevov. L. Puša. Petje je bilo tako skrbno pripravljeno, spored tako dobro odbran, ne ogibajoč se naj-novejših in najlepših cerkvenih pesmi, da je nemogoče v kratkih besedah podati pravo oceno. Orglal je divno, izredno okusno mojster Nace Hladnik. Ta zlita celota je bila umetniški užitek svoje vrste.

Po sv. maši se je vršil v dvorani Rok. doma občni zbor, ki se ga je udeležil poleg zastopnikov kamniškega, ribniškega, ljubljanskega in novomeškega okrožja tudi celotni novomeški zbor »Gorjanci«.

Pred obč. zborom je pozdravil navzoče v imenu »Gorjancev« prof. Potokar, v imenu novomeške organizacije dr. I. Česnik. Obema se je zahvalil predsednik dr. Dolinar in otvoril občni zbor.

Iz poročil odbornikov je zvenel odmev, da se je borila P. Z. to leto z denarnimi težavami in pomanjkanjem delavcev v centrali. Zato ne more pokazati letos takih uspehov, kot bi jih rada. »Pevce« je izhajal skupno z »Vestnikom Prosv. zveze« Kaj bo ž njim v prih. letu, o tem bo moral ukrepati novi odbor. Vsekako je prišel odbor do prepričanja, da se »Pevce« ne bo mogel vzdržati, ker smo Slovenci prešibki, da bi vzdržali kar 4 glasbene strokovne liste.

Po kratki debati, ki je sledila po odb. poročilu, je prečital prof. Potokar poročilo revizorja Zora, ki je predlagal odboru absolutorij.

Za tem so sledile volitve. V odbor so bili izvoljeni: Andoljšek Iv., Bajuk Marko, Jovan Maks, Lavrič Vinko, Lavrič Tone in Ivan Primožič, za revizorja Zor V. in Mihelčič Al., v art. odsek pa poleg prof. Bačuka dr. Dolinar, dr. Kimovec, ravn. Premrl, Jovan, Primožič in dr. Vurnik.

Pri slučajnostih je poudarjal prof. Bajuk važnost in potrebo poučnih tečajev za pevovodje, kakor jih je P. Z. svojčas že prirejala. Dobro bi del zlasti večdnevni tečaj med počitnicami, katerega naj bi se udeležili po možnosti vsi pevovodje. To naročilo je dal občni zbor novemu odboru, na kar je preds. zaključil občni zbor.

Popoldne se je vršil ravnotam pevski koncert novomeškega okrožja; poročilo o njem je na drugem mestu.

B.

Novomeško okrožje je priredilo v nedeljo dne 3. nov. 1929 v Novem mestu v dvorani Rokod. doma svoj prvi koncert. Sodelovali so menjaje se štirje zbori, in sicer brusniški, šentpeterski, prečenski in novomeški »Gorjanci«. Na sporedu so bile pesmi

sledečih skladateljev: Adamiča (5), Aljaža (1), Deva (2), Klemenčiča, Marinča, Nedveda, Prelovca, Sattnerja in Šantla (po 1).

Koncert je začel pevov. Marinč z moškim zborom iz Brusnic. Odpeli so 4 pesmi, med njimi eno Marinčevo, ki je šibke koncepcije in morda dobra za domačo porabo, za resen spored pa se mi ne zdi primerna. Pa je imela po svojem humorju besedila uspeh. Zbor je v splošnem šibek v glasovih, šele pred kratkim zbran, morda je pel prvič pred širšo množico. Zato je s te strani pokazal zelo lep uspeh in velik začetni korak, dasi se glasovi še niso zllili. Dobra volja in redne vaje, prežete z ljubeznijo do stvari, bodo uglasile vse, kar je treba še uglasiti.

Prečenski zbor je vodil kaplan Komljanec; nastopil je z moškimi in mešanimi glasovi, ki so že bolj uglajeni. Omembe vredno je prav diskretno, naravnost izvrstno polglasno petje discipliniranega mešanega zbora.

Za lep korak je prehitel omenjena zbota zbor iz Št. Petra, ki ga vodi Florjanc. Na nekaterih mestih je bil že kar izvrstno ubran. Navrgel je 4 pesmam venček improviziranih nar. zdravic, ki so jih peli na pamet prav po domače, brez umetne harmonizacije. Vžgale so tako, da je prav malo manjkalo, da ni sodelovala vsa dvorana. Občinstvo skoro ni hotelo dovoliti nadaljevanja sporeda, zahtevajoč z burnim ploskanjem ponovitev. Tudi to dejstvo nas uči, uči veliko, ne sicer vsled zdravic, pač pa nam kaže jasno, v katero smer moramo kreniti, če hočemo vzdržati narod v živahnem stiku z umetnostjo. Ljudska pesem je pravi vir.

Zbor je dokazal mestoma že prav lepo agogiko, lepo ubranost glasov, disciplino, jasno izreko, dasi je velikat lokalna in pretirana.

Koncert je zaključil s 6 pesmimi novomeški zbor »Gorjanci«, ki ga vodi že od ustanovitve pevov. L. Puš. Ta zbor je pa že kar »nobeč«. Glasovi, ki so bili pri sv. maši v sopranu še šibki, so bili pop. pri koncertu že lepo zvočni in izdatni. Podpore bi potreboval zbor le še v nizkem basu, sicer je pa lepo zaokrožen, njegovo petje je vse skozi zavestno, varno, lahkotno, pokoren je v celoti vsakemu migu pevovodje. Agogika je prav izborna, izreka lepa, glasovi primerno odtehtani in vsi podrejeni skupni celoti. Pevov. interpretira vse pesmi pravilno. Če je bilo pri sv. maši mestoma morda preveč plastike, je bilo petje pri koncertu vseskozi izvrstno. Zbor ima pravico do vsakega odra, tudi ljubljanskega. Tudi spored je bil sodoben, najnovejšega kova. Okrožje se je začelo gibati, zbor naj poleti v okolico med zборе in vodi vse nadaljnje delo.

Če merim pri prvih zborih predvsem njih kulturno delo, moram postaviti ta zbor že pred umetniško kritiko, kajti ta je premagal že vse začetne težave in se povzpел med naše najboljše zборе.

Koncert je bila prireditev svoje vrste v dolenski metropoli, krepek začetek novega dela. Zato smo ga vsi posebno veselili. Treba je pa pripomniti tudi nekaj napak, vsaj glavnih, ki pa ne morejo in ne smejo manjšati gori omenjenih uspehov. Veljajo le napredku.

1. Zbor pesmi mora biti primeren zboru, pesmi ne smejo zahtevati od pevcev ne vsebinsko in ne tehnično preveč. Pevec poje pesem, ki jo razume in občuti, vse drugače, kot ono, ki je ne razume — ne občuti. Ob taki pesmi ostane hladno, brezdušno tudi občinstvo. Nekaj takih napak je bilo, pevovodje jih bodo sami mogli ugotoviti. Pevovodja pa mora najprej sam pesem do dna razumeti in občutiti.

2. Iz prve točke se mi sama po sebi razodeva prava brzina pesmi. Jedi so okusne ob različni toploti, nekatere mrzle, druge gorke. Brzina, ki je prav odmerjena, je prvi in temeljni pogoj uspeha in pravega umevanja. Napak ni manjkalo. Adamičeva »Kazen« mora biti kar moč živa! Napačna brzina pesem popolnoma preobrne.

3. Pevci naj gledajo vedno pevovodjo! Od te zahteve ne odnehajte!

4. Po koncertu naj bo vedno kratek pogovor, kritika o slabih in dobrih stvareh!

Zal, da niso nastopili zbori v skupnem petju. Vem, slabo vreme, oddaljenost in dr. Toda enake zapreke so razna okrožja že premagala, tudi novomeško jih bo. Sklep je bil z Devovo »Pojdem v rute« šibek.

Te pripombe veljajo zdaj temu zdaj onemu. Vsak naj si izbere svoje in skuša čim prej popraviti. Izkušnja nas uči, da izginejo take in enake napake po skupnih nastopih kar same od sebe. B.

Radovljiško okrožje je imelo dne 2. januarja na Jesenicah sejo, pri kateri se je sklenilo med drugim, da bo sodelovalo pri blagoslovitvi novega društvenega doma na Jesenicah in priredilo obenem okrožno prireditev.

Kranjsko okrožje bo imelo svojo prireditev dne 29. junija t. l. v Smartnem pri Kranju, ko bo blagoslovljen novi društveni dom. Vse priprave vodi okr. pevovodja Ciril Mohor v Kranju.

Pevski zbor »Sloga« v Radovljici je dobil novega pevovodjo Fr. Mihelčiča, ki je malone dovršil ljublj. konservatorij. Zbor je imel že svoj prvi nastop pod njegovim vodstvom dne 19. januarja pri »Prosvetnem popoldnev«, ki ga je oddajala ljubljanska postaja po radiju. Peli so 7 pesmi za mešani, 6 za moški (star. zbor), 2 za moški (mlajši zbor) in 1 za ženski zbor. Godbeni odsek pa je zaigral več prav lepih komadov. Poslušalci v dvorani so nagradili pevce in godce z bogatim aplavzom, ki ga je oznanjal radio po vsej domovini, da so se mu mogli pridružiti nešteti poslušalci.

Pevski zbor »Gorjanci« v Novem mestu. Korenine pevskega društva »Gorjanci« so poglavalne konec l. 1926. iz pevskega zbora Glas-

bene Matice v Novem mestu, ki ga je bil osnoval v jeseni leta 1925. in ga vodil do srede leta 1927. sedanji pevovodja »Gorjancev« g. L. Puš. Radi sklepa za sodelovanje na Silvestrovem večeru novomeškega Sokola, ki je sicer izostalo, je zazijala v zboru občutna razpoka, ki jo je bilo komaj mogoče za silo zamašiti tako dolgo, da je zbor odpel znano, z velikim naporom pripravljeno Foersterjevo akademijo v februarju leta 1927.

Že takrat se je videlo, da se matičen zbor v tisti obliki ne bo mogel držati in pevovodja Puš je začel pripravljati tla za drug enotnejši, a manjši zbor. Ko je na to poletil matičen zbor razpadel, je že v jeseni istega leta sestavil g. Puš iz dobrih pevcev bivšega zbora nov zbor 24 do 26 pevki in pevcev in z njimi nastopil pri narodni proslavi v jeseni leta 1927. V decembru istega leta se je zbor še nekoliko preosnoval, nekateri člani so še odstopili, nekaj novih je pristopilo, in se v decembru in januarju pripravil na Župančičevo proslavo, ki se je vršila dne 12. januarja 1928 v Rokodelskem domu in je prav lepo uspela. V onih dneh se je pojavilo tudi ime »Gorjanci« in je zbor s tem imenom že na omenjeni proslavi odpel te-le pesmi: Schwab: Zvonovi, Hochreiter: Nočni psalm in Lajovic: Pastirčki. Velike težave je moral prebresti, ker ni bilo mogoče dobiti primernih prostorov za pevske vaje, vendar kažejo izvajane pesmi visok umetniški polet in pričajo, da so morali biti člani zbora po večini že izolani pevci prejšnjega matičnega zbora, sicer bi tako težkih pesmi, kot je Nočni psalm, nikakor ne zmogli.

V sledečih mesecih se je zbor pripravil za koncert v Št. Jerneju in Kostonjčevici, ki bi se imel vršiti koncem junija 1928. Znani dogodki v belgrajski skupščini so v juniju nastop prepričali in ga potisnili v julij. Izredno lep moralen uspeh je dosegel zbor zlasti v Kostonjčevici.

Šele po počitnicah se je vršil ustanovni občni zbor in bil voljen odbor, ki naj pripravi pravila in jih predloži oblasti v potrditev. Vse dotlej je zbor obstajal in delal brez odbora in ga je vodil pevovodja sam.

Ko je oblast predložena pravila potrdila, je bil izvoljen društveni odbor s predsednikom prof. Potokarjem, ki je obdržal to mesto do danes. Od tedaj so se začele resne vaje, ki so rodile prav lepe uspehe. Zbor je odpel dne 24. marca 1929 v radiju in Ljubljani samostojen resen spored, nato je pripravil krasen cerkven koncert v frančiškanski cerkvi v Novem mestu, pri katerem so bile na vrsti samo težke, novejšje skladbe, kakršnih se more lotiti samo star dobro izvežban zbor. Obširno poročilo v »Cerkvenem Glasbeniku« iz peresa g. kanonika Fr. Ferjančiča, je ugotovilo izvrsten uspeh.

Po počitnicah se je zbor pripravil za nastop na občnem zboru Pevske zveze, ki se je vršil 3. novembra 1929 v Novem mestu, oskrbel je petje pri sv. maši in odpel šest pesmi pri koncertu novomeškega pevskega okrožja. Poleg tega je zbor sodeloval vsako leto z ne-

katerimi pevci v počastitev mrtvih na dan Vseh svetnikov, pri slovesnih cerkvenih prireditvah ob priliki blagoslovitve orlovskih praporov, zborovanja Gasilske župe, pri podoknicah bivšemu dež. glavarju Šukljetu i. dr.

Meseca maja 1928 je nastopil zbor na prireditvi za Akademijo znanosti in umetnosti skupno z novim zborom Glasbene Matice, ki ga pa danes ni več.

Danes se »Gorjanci« prav resno pripravljajo za koncert narodnih pesmi.

Vaje se vrše v zboru ves čas po dvakrat na teden. Zbor vodi od ustanovitve do danes

g. Ludovik Puš, ki ves živi za našo lepo pesem. Zbor je doslej pokazal toliko delavnosti in lepih uspehov v kratki dobi svojega začetka, da ga moramo staviti vsem zborom za zgled resne volje, jeklene discipline in neomajne vztrajnosti. K temu veliko pripomore lepa harmonija med zborom in njegovim pevovodjem. Naj orje dalje po lepi Dolenjski, naj zbudi s svojim lepim petjem tudi vse okoliške zборе, ki se le počasi dramijo!

Pevski in tamb. zbor z Vrhnike je sodeloval dne 26. jan. pri prireditvi na Vrhniki (prenos po radiju). Vodil ju je kaplan Blažič.

Iz glasbenih listov.

Cecilija, najboljši glasbeni list v državi, je priobčila v lanskem letniku (št. 2, 4, 5, 6) na 17 straneh podrobno oceno prof. Fr. Dugana o knjigi: »Mera v slov. nar. pesmi«, ki jo je spisal prof. M. Bajuk in jo je s podporo oblastnega odbora izdala Pevska zveza.

Poročevalec zaključil svoje skrupulozno natančno poročilo takole: »Vsakdo, ki prečita to knjižico, bo moral priznati, da je g. Bajuk izvršil zelo potrebno, izredno težko in po obsegu veliko delo. Mnogokaj je razjasnil, mnogokaj popravil in pokazal pot onim, ki se bavijo z zapisovanjem in urejanjem nar. melodij. Kdor koli se s tem delom peča, ne bi smel pustiti neprečitane knjižice g. Bajuka, ki jo topla priporočam vsem prijateljem narodne glasbe in nar. pesmi. Na koncu ne morem, da ne bi poudaril, da ni mogoče najti besed, s katerimi bi mogel dovolj pohvaliti ljubezen g. Bajuka do predmeta; ki ga je obdelal, in neverjetno energijo i umevanje, s katerim je svojo nalogo izvršil.«

S svojo podrobno analizo večine knjige je pokazal g. poročevalec prav izredno ljubezen do naše nar. pesmi in do napredka naše nar. glasbe, ki je brez podrobnega poznanja nar. pesmi nemogoča. Za to ljubezen mu moramo

biti Slovenci hvaležni. To so pota, ki vodijo k idejni in srčni združitvi in skupnemu delu.

Slovenski strokovni listi in dnevniki so knjigo omenili in priporočili ter s tem izvršili časnikarsko in narodno dolžnost. Podrobnega poročila ni priobčil noben list, bržkone se ni nihče s tvarino podrobno bavil. Pa bi človek mislil, da bo vendar dobrodošla, ko se je baš sedaj razvila naravnost tekma krog naše nedolžne nar. pesmi, ko zagleda beli dan vsak hip kaka nova zbirka nar. pesmi, ali pa jih razni pevci godci in umetniki pošiljajo v svet po radiju kar iz rokopisov. Te razne preuredbe pesmi dokazujejo, da njihovi avtorji niso miti leksikalno pregledali knjige, ni poiskali analize dotičnih pesmi, ker jih »obdelavajo« slejkoprej v istih napačnih oblikah, dasi zija iz konstrukcije primitivna podlaga. V tem kažemo izredno indolenco in površno neresnost. To je pač še kaj več ko sama konservativnost. Ne gre pa pri tem prav nič za osebnosti, temveč za stvar, za dobro, važno stvar, gre za bistvenost naše nar. glasbe, če je sploh kaj je.

Knjigo ima na prodaj Pevska zveza in Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Novе skladbe.

Božji spevi. Pesmi cerkvenega leta za mesani zbor. Uredil V. Vodopivec, Gorica 1929. Cena s priporočeno poštnino 48 Din. Naročila sprejema založnica: Mohorjeva družba, (Gorizia, Via Arzoni No. 36 a.) Naročnino je mogoče poslati tudi po položnici Poštne hranilnice v Ljubljani na račun št. 20.446.

Knjiga vsega v celem 92 pesmi, ki so večinoma nove, le nekaj malega je harmoniziranih. Urejene so po cerkvenem letu, in si je 10 adventnih, 16 božičnih, 19 postnih, 15 velikonočnih, 5 binkoštnih, 4 pesmi sv. R. T., 5 S. Jezusovega in 18 svetniških in priložnostnih. Drugi zvezek, ki izide po vsej priliki še letos, bo obsegal mašne in obhajilne, oziroma evharistične pesmi. S tem bo na mah odpravljeno pomanjkanje cerkvenih pesmi na Goriškem, ki vlada tam ves čas po vojni.

Omembe vredna se mi zdi najprej bogata pestrost novih pesmi, ki jih je zložil največ prof. Terčelj. Tem svežim besedilom so se najrazličnejši skladatelji prav lepo prilagodili, tako da je zadeva z obeh strani v splošnem prav okusno zaokrožena.

K vsakemu gori omenjenih delov cerkvenega leta je pripisal urednik zelo primerno razlago o pomenu dobe, o posameznih obredih, praznikih in o posebnih cerkvenih svečanostih. Ta stran pesmarice se mi zdi zelo važna. S tem je namreč knjiga postala enotno zaokrožena mašna knjiga, kakršne Slovenci še nismo imeli. »Cecilija« (1. izdaja) je to stvar posnela malo drugače.

Pesmarica je namenjena najširšim krogom, zato je tudi glasbeno umerjena po srednji meri. Pesmi so skoro vsevprek homofone, v koncepciji dostojne, v harmoniji izvečine

prav zmerne, malo pestrejšje, kot je bila naša »Cecilija«. Zato jih bodo zmogli skoro vsi zbori, ki se resno vadijo in se ne boje napredka. Nekatere so naravnost izvrstne, krepke. Med najboljše in boljše bi štel št. 18, 19, 4, 53 (Hochreiter); tem se pridružijo med drugimi št. 11, 49 (Premrl), 14, 15, 48 (Tomc), 23, 74, 78, 80 (Vodopivec), 9 (Ščekova), 45 (Mav), 66 in 67 (Klemenčič). Porabne bodo pa z malimi izjemami vse. V št. 28 se mi zdi mera prisiljena v $\frac{1}{4}$, boljša bi bila morda $\frac{1}{2}$,

kolikor mi je original znan. V št. 64 je mera zgrešena, pisana bi morala biti v meri 2 + 4; to pa ni $\frac{1}{4}$, mera, ki jo mahamo zloženo iz 3 + 3. Prav tako je slabo deklamirana št. 65, ki bi se morala začeti s predtaktom 2 mahov. Sicer se pa pevska mera lepo oklepa pravilne deklamacije tudi tam, kjer se menja (Mav). Brez pridržka zasluži založnica vse priznanje, urednik in skladatelji prav lepo pohvalo, knjiga pa najiskrenejše priporočilo.

R.

Iz uredništva in upravištva.

Težke razmere, v katere je »Pevce« zasel, nam sedaj še ne dopuščajo večjega obsega; zato bo po predlogu art. odseka in po sklepu glavnega odbora izhajal samo na 8 straneh literarne vsebine z 8 stranmi glasbene priloge, toda samo toliko časa, da si malo opomore. Naša resna volja in trden sklep je, da »Pevca« čimprej povečamo na 12 in, če Bog da, na 16 strani.

Mena uredništva, razne priprave in preureditve, ki so deloma notranje organizacijske, deloma tehnične, so današnja številko malo zadržale. Prihodnje številke bodo točno izšle.

»Pevce« ne sme biti glasilo uredništva, niti omejenega števila sodelavcev, ker bi postal enostranski in enoličen, neprebavljiv. Naj bo in mora biti last nas vseh. Vsi sodelujmo, da bomo mogli iz

njega tudi vsi zajemati. Zato vabimo k sodelovanju vse, ki so dobre volje.

Ker članek č. g. mons. Steske o Fr. Ks. Adamiču v lanskem letniku ni končan, a je velika škoda zanj, ga bomo letos obenem s sliko ponatisnili. Radi pomanjkanja prostora smo morali okrniti članek o slov. izreki.

Upravištvo prosi naročnike, da takoj sporoče spremembo naslova.

Izšel je avtorski zakon, ki ščiti pravice avtorjev in založnikov. Prepovedano je med drugim tudi prepisovanje not. Storili smo vse, da so priloge izredno poceni in stanejo za člane zborov vse leto samo 10 Din. Zato ne bomo nikomur dovolili prepisovanja not. Priloge naročajte za vse pevce skupno pod enim zavojem in sporočite, kateremu zboru pripadajo peveci naročniki.

Pevski zbor »Gorjanci« v Novem mestu.

Izdajatelj: Pevska zveza Vinko Lavrič v Ljubljani. — Urednik: prof. M. Bajuk v Ljubljani.
Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč.